

Notitie achtergrond naamrechtdiscussie

1. Inleiding

In verband met de op 11 januari 2018 door TK-lid Bergkamp gestelde vragen aan de MvRB en de wens van het kabinet om onderzoek te doen naar de verdere herijking van het familierecht, is het wenselijk een besluit te nemen over het al dan niet oppakken van een project herziening naamrecht. In april 2009 verscheen het rapport van de Werkgroep liberalisering naamrecht: *Bouwstenen voor een nieuw naamrecht*.¹ De werkgroep werd in 2008 ingesteld door minister Hirsch Ballin, na een toezegging aan de TK om een aantal onderdelen van het naamrecht te zullen bezien in verband met de discussie die destijds werd gevoerd over het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen, ontwikkelingen op het gebied van de informatisering en de internationalisering van de samenleving. Aanleiding voor de discussie was het - later ingetrokken - amendement Van der Laan,² waarin de mogelijkheid werd voorgesteld om een kind de naam van zowel de vader als de moeder mee te geven (= dubbele naam). Sedertdien heeft geen enkel kabinet afspraken gemaakt in het regeerakkoord om wijziging van de naamrechtwetgeving op te pakken. Enkele keren is aan de TK bericht dat niet is gebleken van urgente problemen op het gebied van het naamrecht die wetswijziging noodzakelijk maken.³ Gelet op de gespannen voet waarop onderdelen van het Nederlandse naamrecht staan met het EU-recht (Verdrag betreffende de Europese Unie, met name vrije verkeer van personen) en het VN-Vrouwenverdrag, worden geregeld bepalingen door de rechter buiten toepassing gelaten. De eenheid van rechtspraak is recent op diverse punten aangetast.

2. Knelpunten

Het voert te ver om in dit korte bestek alle knelpunten voor het voetlicht te brengen. Om duidelijk te maken dat het Nederlandse naamrecht sedert de laatste wijziging in 1998 wat uit het jasje lijkt te zijn gegroeid, wordt volstaan met de belangrijkste voorbeelden:

- a)
- b)

¹ *Bouwstenen voor een nieuw naamrecht*, rapport van de Werkgroep Liberalisering naamrecht, Ministerie van Justitie: Den Haag 2009; Kabinetsreactie op rapport: *Kamerstukken II*, 2009/10, 32123 VI, 121.

² *Kamerstukken II* 2005/06, 29353, 18.

³ Brief van 18 januari 2011, *Kamerstukken II*, 2010/11, 32500 VI, 77); brief van 17 april 2012, *Kamerstukken II* 33000 VI, 96.

- c) (aanstaande) ouders mogen voor hun eerste kind **kiezen** welke van hun beider geslachtsnamen hun kind zal krijgen, eventuele volgende kinderen krijgen verplicht dezelfde naam. Als de ouders niet kiezen, treedt het wettelijk systeem in werking en dat houdt in dat als de ouders met elkaar zijn getrouwd het kind de naam van de vader krijgt en anders krijgt het de naam van de moeder. In de praktijk wensen gehuwde ouders doorgaans dat het kind de naam van de vader krijgt en hoeven zij dus niets te doen. Maar ongehuwde ouders (circa 50% van alle eerste kinderen wordt buiten huwelijk geboren) willen dat ook vaak en moeten dan die naamskeuze in persoon op het gemeentehuis gaan doen. Wie dat nalaat uit onwetendheid of vanwege problemen rond de zwangerschap/geboorte, heeft pech: de keuze kan niet op een later moment dan de geboorteaangifte en/of erkenning worden gedaan. → huidige regeling veroorzaakt relatief hoge administratieve lasten voor de burger en is volgens het VN-vrouwencomité (CEDAW) discriminerend voor vrouwen omdat binnen huwelijk zonder naamskeuze de geslachtsnaam van de man wordt doorgegeven;

buiten verzoek